

Siniša Cmrk

BLAGDANČICA SLAVLJENČICA

Blagdani i praznici tijekom godine

Izdavač: Alka script d.o.o.

Za izdavača: Darko Simić

Autor: Siniša Cmrk

Recenzenti: Prof. Igor Zidić
Mons. prof. dr. Juraj Kolarić

Ilustratorica: Dora Bakek

Urednica: Jasminka Salamon

Lektorica i korektorica: Jasminka Salamon

Grafička urednica: Marija Vuletić

Tisak: Tiskara Zelina d.d.

CIP dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem 1010142

ISBN 978-953-294-200-2

Siyećany

Vrijeme je jednako novo i danas, i jučer, i sutra

Nova godina (1. siječnja)

– Godina ti Nova, godina Nova! – sve pršti s poda i s krova.
Svatko se s drugim u dobrim željama grli.
Neka i tebi počne ostvarenjem želja i ova!
Neka u susret duši tvojoj iskreno ostvarenje hrli!

Ali pazi što želiš! One lako preko usana prođu.
Budi obazriv zbog želja svojih i poštuj tuđe želje
jer one ohole, prekomjerne, ako ostvarenja i dođu,
donijet će drugom i tebi jad, a ne veselje.

Ma, Nova se godina ušulja u život naglo, preko noći,
uz vrisku slavlja, nekad šampanjac i valcera zvuke.
Ako je prespavaš, pričekaj 364 danku i Nova opet će doći.
Ili proslavi Novu kojega dana drugog, i nema ti muke!

Godina nova, Novo ljeto, zapravo je običan dan u kalendaru,
a mi mislimo da sad hitro novo se zbiva, pa slavimo do jutra,
ne sluteći da smo svakoga dana mogli slaviti godinu staru
jer vrijeme je jednako novo i danas, i jučer, i sutra.

Prišij je danas i ti na svoja prsa

Međunarodni dan sjećanja na žrtve holokausta (27. siječnja)

Gledaj u ponosnu zvijezdu kako se plavi,
sa šest krakova na sve strane, ta ljepolika značka samosvojna!
Nju narod židovski, razasut cijelim svijetom, slavi.
To zvijezda je Davidova, dvama trokutima isprepletana, nerazdvojna.

No ta zvijezda crvenom posta, prolivene židovske krvi, rijekom.
Tko je ime svoje pod njom nosio, bješe u raljama smrti.
U vremenu prošlom, koje još djedovi naši pamte, nedalekom,
ona, nevina zvijezda u rukama dječjim, htjela se zauvijek zatrti.

Na prsima zvijezda našivena, zvijezda dlanolika žuta,
značila je osudu na odvajanje, progon i znak kobnoga nepovrata.
Za onoga tko ju je nosio, to bješe odlazak sa životnog puta
kad se za njegovom zvijezdom zauvijek zatvore logora smrti vrata.

Milijuni, milijuni, milijuni nedužnih duša pod zvijezdom Davida stradaše,
zaustavljeni u nadi, u ljubavi, u stvaranju boljega budućeg svijeta.
Nezaraslu ranu krvavu zločinci narodu židovskom zadaše.
Ali pogledaj tu plavu ponosnu zvijezdu! Ona i na nebu sja i cvjeta!

Neuništiv je duh roda židovskog: od zemlje do neba gordo se zvijezda i dalje plavi,
jer rod je to koji je od postanka svijeta, od najstarije loze trsa.
Dan je za sjećanje, suze i poklon žrtvi. Sve nerazdvojne boje njezine štuj i slavi!
Bilo u kojoj boji i ti je na srce stavi. Prišij je danas i ti na svoja prsa!

U jeziku materinskom slobode milina

*Prvi govor hrvatskim jezikom održan u Hrvatskome saboru
(2. svibnja 1843. – Ivan Kukuljević Sakcinski)*

Mili moji, neću vas *lajkati*, neću vas *šerati*, neću vas *tagati*, neću vas *postati*.
I, makar vas volim, neću s vama tuđice dijeliti, neću vas *fejsati*, neću *rikvestati*.
Ako nastavimo tako, naš će se materinski jezik izgubiti, neće s nama još dugo ostati.
Zato vas molim: smanjite to! Ne činite to! Ubrzo s time trebamo uistinu prestati!

Recite meni, vi veći, manji i mali, biste li rado oteti dali igračku s kojom spavate?
Biste li gladni gledali mirno da vam netko bez milosti otima hranu i još vam se smije?
Zar biste olako pristali da vas netko potjera iz doma gdje živite i sigurni obitavate?
Jeziku našem hrvatskom događa se upravo to. Zato sada nikomu svejedno neka nije!

Ma, naučite jezika sto, naučite sve jezike ovoga svijeta, nitko vam to ne brani,
ali bez jezika miloga smo svojeg poput suhe grane na koju više ni ptica ne staje.
Jeziku u kojem si rođen, kojim kažeš *mama* i *hvala*, tuđice silne sol su na rani.
Ne zaboravi: jezik je to materinski i očinski tvoj, i ako ga ne njeguješ, on nestaje.

Zar te ne bi bilo sram da te nitko ne razumije u obitelji tvojoj, ondje gdje ti je dom?
Ne razumiju baka i djed te jer se praviš važan na turskom, njemačkom, engleskom?
Znate li da ovim svijetom jezici nestaju stalno i već od jezika mrtvih puno je groblje?!
Nemojte reći da vas to nije briga, jer bez jezika svojega i ti ćeš biti odveden u roblje.

Ivan Kukuljević Sakcinski prvi u Hrvatskom saboru hrvatskim svojim prozbori,
i silnim žarom obrazlaže da je to svakoga naroda pravo Božje; vapi da se to i čuje!
Pročitaj pomno kako on s ljubavlju čistom o našem materinskom jeziku govori,
izriče istinu do danas istu: – *Svaki narod svoj jezik nad svimi drugimi štuje, ljubi i uzvisuje.*

Ako ga volimo, nećemo ubiti ga. – *Kao majka dete svoje nad svimi drugimi stvari ljubiti ga!*
Evo oku vašemu: – *On nam mora biti parvi sarcu našem, on mora biti parvi i duhu našem!*
Sakcinski zbori da svatko i danas jasno čuje: – *U njem neka nam se zakon daje i razglašuje!*
Neka i nama dođe do uha, srca i glave: – *On neka bude trublja od buduće naše sreće i slave!*

Nisi vrijedan manje, već više, ako jezikom svojim o sebi govoriš i drugomu odgovaraš,
i nemoj tuđicom gnječiti riječi materinske! One mirišu kao ruže kad s drugim razgovaraš.
Meni se *sviđaš*, hoću *dijeliti* s tobom, kao važna meni *označiti*, i svima ću to *objaviti!*
Ovoga dana mjeseca svibnja, filipovčaka, rožnjaka, ja ću svoj divni hrvatski jezik slaviti!

To je ljubav za te budna

Očev dan (3. nedjelja u lipnju)

- A, kako se postaje tata? – pita malac držeć se za vrata.
 - O, sad ću ti reći, sine, ali prvo k tati dođi da ti obrišem sline.
 - A, hoću li i ja biti velik i jak kao ti, hoću li, tata?
 - Ma, bit ćeš ti od mene i veći i jači, mali veliki moj sine.

 - A, ja, a ja? Hoću i ja igrati se tate s vama! – sekica se javi i brzo ugnijezdi, prije brata, u tatinu krilu.
Braco se namršti, čak se malo ljuti. Počeška se po glavi, a tata se smije gladeć dječicu si milu.

 - Da bih bio tata, morao sam prvo s mamom vaše rođenje čekati i slaviti.
Morao sam naučiti nježnim glasom obrisati svaku vašu suzu.
Moram vam se i danas počesto dati po sto puta gnjaviti, a i premotati, bome, morao sam vas znati, obrisati guzu.

 - Fuj! To neću! – braco viče i jako se mršti, a sekica se smijoruga: – A-ha, ti to nećeš?! Onda tata ja ću biti! –
Tata se smijucka, a iznutra od radosti sav pršti.
Ne može ponos svoj očinski niti osmijeh on svoj skriti.

 - I kad si umoran od posla jako, a dječica ti po kući skviče, pa još gladan kao tri si vuka ti, a oni skaču, viču: „Daj nam čitaj priče!”, sve to moraš, da bi bio tata, moraš sve to moći.

 - A, zar ne, tata, da si ti umjesto mame dežurao kad sam se ja derala po noći?
 - Jesam, mila! To je ljubav za te bila sa mnom budna.
 - Joooj, tata, tata, ne znam baš hoću li ja biti takav tata! – braco skoči pa se opet tuži: – Meni je ta priča *tata biti* malo jako čudna.
-

Brašno je pelud, pelud života

Dani kruha, Dani zahvalnosti za plodove zemlje (tijekom listopada)

Čuli smo stvarno, od uha do uha,
da zrnje se sijalo, raslo i želo.
Sada se dalo u zalogaj kruha
da bi se slavilo, da bi se jelo!

Zrno je malo, žitna je beba,
a veliku hranjivu vrijednost ima.
Ono je darak nama s neba,
meni i tebi, zapravo svima.

Brašno je pelud, pelud života,
glazba zemlje, sunca i voda.
Ono je svima dana dobrota,
al' traži još nešto da mu se doda.

Kruh je blago. Ti ga svakodnevno slijedi.
Lako je, probaj! Kreni korakom malim.
Štuj ga! Kruh zdravlju tijela i duha vrijedi.
I skroman budi! Povedi se zrnjem u zemlju palim.

Sunce će tebi krila darovati,
zažutiti tvoje sjajilom oči,
okus će mio tebi i snagu dati.
Imat ćeš kruha i usred noći.

Čuli smo stvarno, od uha do uha,
da zrnje se sijalo, raslo i želo.
Sada u kruhu od brašnjava ruha
svijet krase: hrani nam dušu i tijelo.

Vukovar je zaglavni kamen temelja naše slobode

Dan sjećanja na Vukovar (18. studenoga)

Za Vukovar!

Osamnaestoga studenog po zemlji nam hrvatskoj u prozorima svijetle se pale
za grad cijeli čije je ime svjetleći znamen i u najcrnjem mraku.

To tek blješčić je zahvale za sve one žrtve koje živote su dale,
za koje znamo i ne znamo, za njihovu krv, i suzu za njima svaku.

Za Vukovar!

Znamo da je sjajni i zaglavni kamen u temelju kuće naše slobode.

Puno se tužnih priča o njemu kazuje i zna,

ali sve te priče, završetkom svojim, u ponos i slavu ga vode,

jer cijeli grad, heroj, najveću žrtvu za Hrvatsku našu dâ.

Za Vukovar!

Gordo tijelo grada silom je skršeno,

ali njegov duh nikada nije, i neće!

Kad zlotvori mišljahu da je s njim gotovo, svršeno,

Vukovar uskrsnu. A – cijeli svijet gledaše njegovo raspeće!

Za Vukovar!

Pođi, pođi u Vukovar! Njemu trebamo svi

poput Dunava, što svaki dan njegove obale oplahuje.

Nemoj čekati da zastudeni! Obiđi ga češće i nogom i srcem ti!

Evo, Vukovar te s Vodotornja zove i samo ti ljubav domahuje.

Na Badnjak mir klizi u duše

Badnjak (24. prosinca)

Posijana pšenica u posudi na stolu zeleni se.
Dom nam se svijetli od ispunjenja dobrih želja,
a badnji panj pri ognjištu od plamena sjeni se.
Sprema se noć koja obiluje slavljem, noć svjetla, veselja.

Mir. Obitelj na kupu. Tiho nas sve prožima sloga.
S tavana kutiju spuštamo, u njoj kuglice zveče.
Tako je divno čekati rođenje Božića, maloga Boga,
pred Božićdan, koji nikoga bez utjehe ostaviti neće.

Slušajte kako bake i mame tiho pjevuše
stavljajući na stol ukusne, mirisne, slatke kolače.
Sutra je Božić, a već danas, na Badnjak, mir klizi u duše...
Dok kitimo drvce, poznate nam riječi drukčije zvone i znače.

Polnoćka zove: čujemo s crkvenog tornja veseli pozivni zvon!
Svijeće palimo stiha. Kitimo se blagdanskim svećanim ruhom.
Idemo s mirom u svetu badnju noć, jer zove nas On.
Tihi noć zbor u crkvi pjeva. Odjekuje pjesma srcem i uhom.

Pred rođenje Božića štalica bila je noćas skromni dom Mariji, majci,
i Josipu, čuvaru malenog Isusa, tek rođenoga Božjeg poroda sveta.
Zvijezde neponovljivo treperahu te noći kao u najljepšoj bajci,
radovahu se pastiri. Širi se otada zvjezdana radost na sve strane svijeta.

Ispod zvijezda dobismo mladoga kralja, koji će riječju i djelom obratiti svijet,
a onaj tko noćas preda se vjeri, dobit će snagu i duhovna krila za do Neba let.
Radujte se, narodi i Mladomu kralju pjevamo danas; punim srcem pjesmom molimo.
Badnji je dan! Budimo odani čekanom Božiću, budimo svi sestre i braća, i svi se volimo!

Neka radost dijeli se sa svima!

Ramazanski bajram

Mjesec ramazan deveti je, najsvetiji mjesec kalendara islamskoga.
U džamiji tada upućuju se čista srca, a i tijela, namazi i dove.
Pet puta na dan, prignuti do poda, mole vjerni Allaha, svojega Boga,
kada glas ih mujezinov s minareta na klanjanje pozove.

Ramazan je mjesec od trideset dana posebne čistoće u duši i tijelu,
kad se posluh u vjernosti pokazuje slijedeći učenje, a.s. Muhamedovo.
Od izlaza sunca do zalaza mu musliman posti, jačajući vjeru,
da bi Bajram, blagoslovljeni praznik, dao njemu duše ruho čisto, novo.

A, onda, prvi dan novoga mjeseca ševvala
obilje se radosti i slavlja razliježe, a ne zaboravlja se i onaj koji manje ima.
Na grobljima posjećuju se dragi, te se skupi družba bližnja, velika i mala
pa se dobro riječju želi, darovi obitelji se nose i radost dijeli se sa svima.

O, kako je divno truditi se biti bolji, slaviti vjeru u mjesecu ramazanu,
ne lagati, ne govoriti ružno, zaiskati oprost i činiti samo dobra djela.
Zato veseli se, od Allaha darovanu, svakom novom ispod neba danu
da zbog mira, samilosti, praštanja i pravde tu – na Zemlji – radosna ti bude duša cijela.

Ako prijatelja svojeg sretnoš, *Bajram šerif mubarek olsun!* kaži mu u veselju.
Tako mu želiš: – Neka ti je blagoslovljen čestit blagdan! – jer upravo to te riječi znače.
– *Allah razi olsun!* – Ili: – Neka Allah bude zadovoljan tobom! – uzvratit će on tebi želju.
Tad možete skupa kući poći, srca okrenuta jedno drugom, na ukusne kolače.

Raduj se, slavi s prijateljem Ramazanski bajram sva tri sretna dana,
i neka mir, praštanje, milost prospu se na sve nas, kao cvijeće iz Kur'ana!